

A Magyar Regionális Tudományi Társaság programja a 2020–2023 közötti időszakra

Programme of the Hungarian Regional Science Association between 2020–2023

GÁL ZOLTÁN – RÁCZ SZILÁRD

GÁL Zoltán: tudományos főmunkatárs, Közgazdaság-és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; galz@rkk.hu; <https://orcid.org/0000-0002-7274-9163>

RÁCZ Szilárd: tudományos munkatárs, Közgazdaság-és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; szracz@rkk.hu; <https://orcid.org/0000-0002-9397-2620>

Zoltán GÁL: senior research fellow, Institute for Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; galz@rkk.hu; <https://orcid.org/0000-0002-7274-9163>

Szilárd RÁCZ: research fellow, Institute for Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; szracz@rkk.hu; <https://orcid.org/0000-0002-9397-2620>

Eredmények a 2016–2019 közötti időszakban

A Magyar Regionális Tudományi Társaság 2016 és 2019 közötti középtávú programját értékelve összességében megállapítható, hogy a 2016-ban kitűzött célok többségét sikerült elérnünk. Bár 2017 őszén részleges tisztújításra került sor (új elnök és alelnök), céljaink változatlanok maradtak, némi hangsúlyeltolódás a nemzetközi láthatóság és beágyazódás irányában következett be. A társaság, alapelve szerint, független civil szervezetként, a magyar regionális tudomány szakmai fórumaként működik. Ehhez a misszióhoz hűek maradtunk.

Hat kiemelt célunkból négyet elértünk: elődeink munkájának, szellemiségének továbbvitele és ápolása; a hazai területi folyamatok vizsgálata, megvitatása; a nemzetközi (különösen a közép-európai) kapcsolatok erősítése; a tudományos ismeretterjesztés támogatása. Két célkitűzésünket csak részben tudtuk megvalósítani: a határon túli regionális szakemberek összefogása, segítése területileg és személyesen csak korlátozottan sikerült; a területi politikát érintő kérdésekben a társaság (a 2012–2016-os időszakhoz hasonlóan) kevés esetben nyilvánított véleményt.

Tizenkét tevékenységet, akciót jelölt ki az elnökség, amelyek közül tíz esetében jelentős eredményeket sikerült elérni. Folyamatosan sikeres tevékenységeink a következők voltak.

- A kiemelt rendezvények – mindenekelőtt a vándorgyűlések – egyre jelentősebbek, mind a méretüket (előadások, szekciók száma), mind a szakmai

tartalmukat (pl. külföldi előadók, növekvő számú angol nyelvű szekció), mind a sokszínűségüket (innovatív, új témákat) tekintve.

- Partneri viszonyunk a regionális tudomány fontosabb szervezeteivel – mindenekelőtt az MTA Regionális Tudományok Bizottságával (RTB) – kiegyensúlyozott és harmonikus.
- A közép-európai együttműködések intenzív erősítése sikerrel járt (közös szervezésű CERS konferenciák, Winter Seminar-ok).
- Illetménylapunk, a Tér és Társadalom a szakma legtöbbször olvasott és hivatkozott lapja. Köszönhetően a folyóirat megújult honlapjának és a 2018-tól bevezetett differenciált tagdíjnak, egyre népszerűbb az online előfizetés/tagdíj. A Studia Regionum könyvsorozatban több monográfia is megjelent, amelyeknek kiadását (pl. tiszteletpéldányok vásárlásával) támogattuk. A Deturope folyóirattal partneri viszonyunk magasabb szinten folytatódott, az MRTT vándorgyűlések legkiválóbb előadásából minden évben tematikus szám jelent meg. A folyóirat színvonala érdemben javult, ennek elismeréseként bekerült az RTB folyóiratlista nemzetközi 'C' kategóriájába és a Scopus adatbázisba is.
- Társaságunk egyik fő ismérve a rendszeres hírszolgáltatás (körlevelek, honlap), 2017-ben elindult a közösségi oldalunk is.
- A tudományos díjak odaítélése, tagjaink szakmai elismerése a kialakult rendnek megfelelően történt.
- A társaság szakmai arculata, közösségi imázsa erősödött, ennek tudható be a számos új tag jelentkezése, aminek következtében az aktív (tagdíjfizető) tagság évről évre rekordot dönt, és 2017 óta tartósan 210 fő felett alakul.
- A társasági életbe, a vezetésbe a fiatalok bevonása fokozatosan megtörtént az elmúlt négy év során, ma már a tisztségviselők (elnökség, számvizsgáló bizottság, tagozatok) fele 45 év alatti, közülük hatan Kiváló Ifjú Regionalista Díjasok.
- A társaság hatékony működtetése fontos eredmény, sikeres pályázataink révén támogatásokat szereztünk, szja 1%-os felajánlást minden évben kaptunk – ezekért köszönettel tartozunk támogatóinknak! A rendezvények pénzügyi háttérének biztosítása fontos eredmény.
- A működést hosszú távon biztosítottuk a 2017. évi közgyűlésen megvitatott és elfogadott differenciált tagdíjmeléssel. Ennek megfelelően a határon túli tagság számára is jelképes (a nappali tagozatos hallgatókéval azonos mértékű, 3 000 Ft) tagdíjat vezettünk be 2018-tól. Lényegében a határon túli tagság revíziójára került sor (a hazai tagoknál ez 2010-ben történt meg), ami azt jelenti, hogy tag az, aki tagdíjat fizet (és a neve olvasható is az online taglistán). Ezzel ugyan számukat tekintve drasztikusan visszaesett a határon túli tagság, valójában azonban kiderül, mennyi is a tényleges, aktív határon túli tagunk: 20-25 fő. A tapasztalatok, okok

megvitatása és a következtetések levonása elnökségi ülések és egy közgyűlés során megtörtént.

Részben sikeres, illetve több erőfeszítést kívánó tevékenységeink egyike a tagozatok programszerű működése volt. A hét hazai és hét határon túli tagozat működése igen változatosan alakult (öt új tagozatvezető kezdte meg munkáját). A tagozatok fele programszerűen és folyamatosan működött, tagtoborzásuk többnyire sikeres volt, legalább évi két MRTT megjelölésű (saját rendezésű vagy társ-szervezésű) rendezvényt tartottak. Ilyen tagozatok: Nyugat-Dunántúl (Sopron, Győr), Közép-Magyarország (Budapest, Gödöllő), Vajdaság (Szabadka), Dél-Alföld (Szeged, Kecskemét), Észak-Alföld (Debrecen), Dél-Dunántúl (Pécs), Észak-Magyarország (Miskolc). A tagozatok negyede működött, illetve alkalmanként működött, ezek: Székelyföld (Csíkszereda, Székelyudvarhely), Közép-Erdély (Kolozsvár), Partium (Nagyvárad) és Közép-Dunántúl (Veszprém). Három tagozat (Nyugat-Szlovákia, Kelet-Szlovákia és Kárpátalja) továbbra is az „újjászervezendő” kategóriába tartozik.

A másik csak részben sikeres tevékenységünk a hazai társszervezetekkel való rendszeresebb együttműködés volt. A 2012–2015 között kötött három együttműködési megállapodást egy esetben (a Magyar Urbanisztikai Társasággal) sikerült magasabb szintre emelni. A folyamatos együttműködés alapja a másik szervezet aktivitása és fogadókészsége. Ha bármelyik is hiányzik, akkor a korábbi megállapodás nem tölthető meg tartalommal. Egy új együttműködési megállapodást kötöttünk 2019-ben, a Doktoranduszok Országos Szövetségével. Közös konferenciát azonban más társaságokkal (például a Magyar Település- és Területfejlesztők Szövetségével, a Határokon Túli Magyarságért Alapítvánnyal) együttműködésben is szerveztünk.

Középtávú programunk elérésében sokan támogattak minket, ezért köszönettel tartozunk az elnökség és a számvizsgáló bizottság tagjainak, a tagozatok vezetőinek, társaságunk aktív tagjainak, a Regionális Kutatások Intézetének, rendezvényeink társszervezőinek, szakmai partnereinknek és támogatóinknak.

Tervek, feladatok a 2020–2023 közötti időszakra

Társaságunknak három hazai kihívásra is választ kell adnia:

- az akadémiai szféra teljes bizonytalansága (intézményi, működési, képzési, együttműködési keretek átalakulása);
- a területi szemlélet pozícióvesztése (mind a közpolitikában, mind a közéletben), ugyanakkor a területi egyenlőtlenségek és a területi problémák erősödése;
- spontán generációváltás (kiöregedő „arany generáció” itthon és a határon túl is).

Alapelvünk változatlan: Az MRTT a magyar regionális tudomány szakmai fóruma, egy független civil szervezet, amely a területi kutatással, fejlesztéssel, irányítással foglalkozó szakembereket fogja össze.

Kiemelt céljaink:

- Alapítóink munkájának, szellemiségének továbbvitele;
- Szakmai kapcsolatok erősítése. Ezt elsősorban rendezvények keretében tervezzük négy területi szinten: hazai, Kárpát-medencei, közép-európai és európai/nemzetközi együttműködés keretében;
- Nemzetköziesedés további erősítése;
- Területi folyamatok, EU területi politika figyelemmel kísérése, megvitatása, a térszemlélet társadalmosítása;
- A tudományos ismeretterjesztés legfontosabb fórumainak támogatása.

Tevékenységek, akciók:

- Tagozatok programszerű működése. A tagozatok anyagi támogatása, szakmai munkájuk erősítése, három tagozat újjászervezése. Évente legalább két tudományos rendezvény, két évente elnökségi látogatással egybekötött konferencia megszervezése.
- Kiemelt rendezvények (vándorgyűlés, fiatal regionalisták konferenciája, regionális tudományi esték stb.) rendszeres megszervezése, szervezési innovációk (pl. absztrakt feedback), új rendezvények (pl. vitaestek, szemináriumok) indítása.
- Stratégiai együttműködés a regionális tudomány legfontosabb szervezetével (KRTK Regionális Kutatások Intézete, MTA Regionális Tudományi Bizottság).
- Partnerség a regionális tudományt művelő kutatóhelyekkel, oktatási és szakmai műhelyekkel (egyetemi tanszékekkel, doktori iskolákkal), alapítványokkal (Enyedi György Regionális Tudományi Alapítvány, Regionális Kutatás Alapítvány „Illés Iván Regionális Tudományi Program”).
- A Tér és Társadalom illetménylapunk, kiadását támogatjuk.
- Az immár a Ludovika Kiadónál megjelenő *Studia Regionum* könyvsorozatot támogatjuk (könyvbemutatók szervezésével, könyvek vásárlásával).
- A *Deturope* folyóirattal a partneri viszony megtartására törekszünk, konferenciáink sikeres előadásait angol nyelvű tematikus számokban publikáljuk, s ezek megjelenését finanszírozzuk. Kísérletet teszünk a minőség fenntartására, emelésére.
- Együttműködés elmélyítése a hazai társszervezetekkel (Magyar Statisztikai Társaság, Magyar Urbanisztikai Társaság, Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesület, Doktoranduszok Országos Szövetsége elnökségével), és kapcsolatfelvétel más országos szakmai szervezetekkel (pl. Magyar Földrajzi Társaság).
- Nemzetközi szervezetekkel tartós együttműködés (ERSA – European Regional Science Association, RSAI – Regional Science Association International);

- RSA – Regional Studies Association). Magyar RSAI-tagok számának emelése. Nemzetközi hírek, események kommunikálása a tagok felé.
- Az ERSA 61. kongresszusának megszervezése Pécssett, 2022-ben.
 - Kárpát-medencei együttműködés. Határon túli regionális szakemberek bekapcsolódásának segítése a tudományterület főáramába.
 - Kárpát-medence régiói sorozat befejezése (15. kötet megjelenése 2021-ben; kísérlet egy összegző kötet összeállítására 2023-ban, a 20. évfordulóra).
 - Közép-európai együttműködések erősítése: szlovák, lengyel, cseh, osztrák, német, román, szerb, horvát, szlovén viszonylatban, alapvetően az ERSA szekciók rendezvényei keretében (Central European Conference in Regional Science, Central European Winter Seminar of Regional Science).
 - Tudományos díjak, elismerések odaítélése (Regionális Tudományért Díj két évente, Kiváló Ifjú Regionalista Díj évente, Díszoklevél alkalmanként).
 - Fiatalok (doktoranduszok, fiatal oktatók/kutatók/szakértők) és új kollégák bevonása a társasági munkába, a generációváltás folyamatosságának biztosítása.
 - Aktív tagok megtartása (rendszeres kapcsolattartás, pl. kérdőív, visszajelzés kérése), tagtoborzás (tagozatvezetők), adatfrissítés.
 - Tavaszi nagyrendezvény szervezése (az RTB-vel közösen, téma: az EU 2021–2027 közötti regionális politikája).
 - Területfejlesztők, vállalati szakemberek elérése, potenciális partnerlista készítése.
 - A működés és a rendezvények pénzügyi, szervezeti hátterének biztosítása. Új informatikai infrastruktúra megteremtése.
 - Rendszeres hírszolgáltatás (hírlevél, honlap, Facebook), ehhez folyamatos hírszolgáltatás kérése a tagoktól, tagozatoktól.
- A bemutatott programot a társaság elnöksége megvitatta és jóváhagyta.